

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- **Ontwerp van decreet “houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen”**
- **Definitieve goedkeuring na advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State**

1. INLEIDING

1.1. Inhoudelijk

Respectievelijk artikel 34 en artikel 38 van de richtlijnen 2009/72/EG (elektriciteit) en 2009/73/EG (aardgas) stellen met betrekking tot directe lijnen en directe leidingen dat de lidstaten maatregelen nemen om het mogelijk te maken dat:

- alle op hun grondgebied gevestigde elektriciteitsproducenten/aardgasbedrijven, en bedrijven die elektriciteit leveren, hun eigen vestigingen, dochterondernemingen en in aanmerking komende afnemers via een directe lijn of leiding kunnen leveren, en
- alle in aanmerking komende afnemers die op hun grondgebied gevestigd zijn, via een directe lijn kunnen worden bevoorrad door een producent en door een bedrijf dat elektriciteit/aardgas levert.

In de gevallen waarin toestemming (bijvoorbeeld vergunning, toelating, concessie, instemming of goedkeuring) vereist is voor de aanleg of exploitatie van directe lijnen en leidingen, stellen de lidstaten criteria vast voor het verlenen van toestemming voor de aanleg of exploitatie van die directe lijnen en leidingen op hun grondgebied. De criteria moeten objectief, transparant en niet-discriminerend zijn.

In titel IV, hoofdstuk V van het Energiedecreet van 8 mei 2009 is momenteel een regeling opgenomen aangaande de aanleg en het beheer van directe lijnen en directe leidingen.¹ Een directe lijn is in dit kader een elektriciteitslijn met een nominale spanning die gelijk is aan of minder is dan 70 kilovolt, die een productie-installatie met een afnemer verbindt.² Een directe leiding is dan weer elke leiding voor aardgasdistributie die geen deel uitmaakt van een aardgasdistributienet.³

De aanleg van dergelijke directe lijnen of leidingen op de “eigen site”⁴ om elektriciteit of aardgas te leveren, is toegelaten. De aanleg van een directe lijn of leiding die de grenzen van de “eigen site” overschrijdt, is enkel toegestaan na een voorafgaande toelating, verleend door de VREG, die hiertoe advies van de betrokken netbeheerder inwint. De VREG houdt hierbij conform artikel 4.5.1, derde lid

¹ Meer bepaald in artikel 4.5.1 tot en met artikel 4.5.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

² Artikel 1.1.3, 26° van het Energiedecreet van 8 mei 2009

³ Artikel 1.1.3, 27° van het Energiedecreet van 8 mei 2009

⁴ Het begrip ‘eigen site’ wordt gedefinieerd in artikel 1.1.3, 30°/1, van het Energiedecreet van 8 mei 2009: “*het kadastrale perceel of de aansluitende kadastrale percelen van dezelfde natuurlijke persoon of rechtspersoon als eigenaar, opstalhouder of concessiehouder*”. Die definitie zal worden verruimd met de erfpachter als en wanneer het ontwerp van decreet ‘houdende diverse bepalingen inzake energie’ - dat op 1 juni 2018 een tweede maal door de Vlaamse Regering principieel werd goedgekeurd (VR 2018 0106 DOC.0557/ITER) en dat voor advies werd voorgelegd aan de Raad van State (dossier 63.643/3) - wordt aangenomen en in werking treedt.

van het Energiedecreet van 8 mei 2009 rekening met de risico's inzake inefficiëntie, de risico's inzake veiligheid, de impact op de nettarieven, de waarborg van de rechten van afnemers, de eventuele weigering van aansluiting op het net door de betrokken netbeheerder of een gebrek aan aanbod tot aansluiting of toegang op het net tegen redelijke economische of technische voorwaarden.

In een mededeling⁵ somt de VREG de regels op die relevant zijn bij de aanleg en exploitatie van directe lijnen, en geeft de regulator meer uitleg bij de praktische betekenis ervan. Uit de praktijk blijkt echter dat de voormelde criteria door de VREG heel stringent worden toegepast en de meeste aanvragen – vaak om een windturbine met één enkele afnemer te verbinden – worden geweigerd. Sinds 2012 werden dan ook slechts zes aanvraagdossiers voor directe lijnen goedgekeurd⁶. Er werden nog geen aanvragen voor directe leidingen goedgekeurd. Er wordt dan ook voorgesteld om die decretaal vastgestelde criteria enigszins te versoepelen.

Dergelijke directe lijnen en leidingen zijn echter niet onderworpen aan gereguleerde distributienettarieven, noch vallen ze onder het toepassingsgebied van de Vlaamse energieheffing, vermeld in titel XIV, hoofdstuk I en II van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Toch kunnen dergelijke lijnen van een aantal voordelen genieten: zo komen bijv. WKK- en hernieuwbare energie-installaties die op een dergelijke directe lijn zijn aangesloten en er elektriciteit in injecteren in aanmerking voor groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten. De netbeheerder die overeenkomstig de federale Elektriciteitswet ook als transmissienetbeheerder is aangewezen, kent conform artikel 7.1.6, §3 *juncto* 7.1.7, §3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 dan weer voor installaties in eilandwerking (wat dus ook een directe lijn met zich mee kan brengen), een minimumsteun toe per overgedragen groenestroomcertificaat.

Het valt dan ook te verwachten dat door de versoepeling van de criteria waaronder het toegelaten is om een directe lijn aan te leggen, er een toename zal komen van het aantal toegelaten directe lijnen. Ten einde de lasten van dergelijke lijnen beheersbaar te maken wordt dan ook voorgesteld om een heffing in te stellen op de exploitatie van een dergelijke lijn zodat ook zij een maatschappelijk aanvaardbare bijdrage geven ter dekking van de kosten van het gewestelijke energiebeleid.

1.2. Historiek regelgevende procedure

In vergadering van 30 maart 2018 hechtte de Vlaamse Regering haar eerste principiële goedkeuring⁷ aan het ontwerp van decreet “houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen”. De Vlaamse Regering gelastte tevens de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, hierover het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) in te winnen met het verzoek hun advies te verstrekken binnen een termijn van dertig dagen.

Het advies van de SERV werd gevraagd op 30 maart 2018. De adviestermin van dertig dagen is evenwel verstreken zonder dat tijdig een advies werd verstrekt. Conform artikel 21, derde lid van het decreet van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen diende, aangezien het advies niet tijdig is meegedeeld, er niet op te worden gewacht. De Minaraad heeft op 26 april 2018 laten weten geen advies te geven over het ontwerpdecreet. Parallel gaf de gewestelijke energieregulator op 4 mei 2018 een facultatief advies met betrekking tot dit ontwerpdecreet.

---

⁵ MEDE-2017-1

⁶ Uit de op de website van de VREG opgelijste beslissingen blijkt dat er in de periode 2012 tot en met 2017 twee lijnen werden goedgekeurd voor de verbinding van windturbines in het jaar 2017, drie lijnen voor de verbinding van windturbines en één voor een WKK-installatie in het jaar 2014, en één lijn voor de verbinding van een windturbine in het jaar 2013, en één lijn voor de verbinding van een biomassa-installatie in het jaar in 2012. In totaal geeft dat zes positieve beslissingen en 15 negatieve beslissingen. Uit de door de VREG aangeleverde cijfers blijkt dat er momenteel vijf toegelaten directe lijnen zijn die de eigen site overschrijden en die aangesloten zijn op middenspanning, en drie toegelaten directe lijnen die de eigen site overschrijden en die aangesloten zijn op hoogspanning (max. 70 kilovolt).

⁷ VR 2018 3003 DOC.0309/1B15

In vergadering van 25 mei 2018 hechtte de Vlaamse Regering vervolgens haar tweede principiële goedkeuring⁸ aan het ontwerp van decreet “houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen”. De Vlaamse Regering gelastte tevens de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, hierover het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State in te winnen met het verzoek hun advies te verstrekken binnen een termijn van dertig dagen.

2. ADVIES VAN DE AFDELING WETGEVING VAN DE RAAD VAN STATE

Op 25 mei 2018 is de adviesaanvraag betreffende het ontwerp van decreet “houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen”, in de rol van de afdeling Wetgeving van de Raad van State ingeschreven. De termijn waarbinnen het advies moest worden gegeven verstreek op 26 juni 2018.

De afdeling Wetgeving van de Raad van State verstreekte betreffende het voormelde ontwerp van decreet haar advies nr. 63.589/3 op 26 juni 2018. Het advies gaat als bijlage 3.

De Raad van State maakte in haar advies de volgende opmerkingen:

- De Raad maakt slechts één opmerking aangaande de hervorming van de regels met betrekking tot de directe lijnen, als opgenomen in artikel 4.5.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Zij meent dat de ontworpen bepaling uit artikel 4.5.1, §2, derde lid, 2° onnodig is. Ofwel wordt er volgens de Raad in die gevallen voor elke afnemer een afzonderlijke lijn gelegd, in welk geval er verschillende directe lijnen worden aangelegd die elk apart moeten worden vergund indien ze de grenzen van de eigen site overschrijden, ofwel is de productie-installatie verbonden met een netwerk van verschillende achterliggende gebruikers, in welk geval er niet langer sprake is van een directe lijn. Aan het advies wordt gevolg gegeven en in de memorie van toelichting zal worden verduidelijkt dat in zo een geval de aanvraag houdende het verkrijgen van een toelating onontvankelijk is.
- Vooreerst bevestigt, wat de ontworpen heffing op de exploitatie van een directe lijn betreft, de Raad expliciet dat het inderdaad gaat om een “maagdelijke materie” waarop nog geen gelijkaardige federale heffing van toepassing is. De Raad merkt echter op dat de begrenzing van de materiële bevoegdheid van de gewesten inzake het energiebeleid op grond van artikel 6, § 1, VII, eerste lid, a), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ tot “netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk aan 70.000 volt” niet doorwerkt en de fiscale bevoegdheid derhalve daardoor niet is beperkt. De Raad meent dan ook dat een verantwoording moet worden gegeven waarom lijnen waarvan de nominale spanning hoger is dan 70 kilovolt, niet belast worden.

De heffing is enkel van toepassing op het type directe lijnen die behoren tot de materiële bevoegdheid van het gewest en waarvoor het gewest beslist heeft dat zij, mits respect voor de in artikel 4.5.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 vervatte voorwaarden, toegelaten zijn, en is een “prijs” die aan het verkrijgen van de toelating wordt gekoppeld. Directe lijnen met een hoger spanningsniveau, behorende tot de federale materiële bevoegdheid, behoeven dan ook geen dergelijke gewestelijke toelating en bevinden zich dan ook in een volledig andere (rechts)positie dan lijnen tot en met 70 kilovolt. Het is overigens niet de eerste keer dat een gewestelijke heffing wordt beperkt tot materies die tot de gewestelijke bevoegdheden behoren: ook de energieheffing, in de lezing zoals van toepassing tot en met 31 december 2015, was beperkt tot afnamepunten op netten tot en met 70 kilovolt. Tot slot dient te worden opgemerkt dat een begrenzing van het materiële toepassingsgebied van de heffing door

---

⁸ VR 2018 2505 DOC.0507/1BIS

middel van een bepaald spanningsniveau een objectieve grens betreft die in het kader van het gelijkheidsbeginsel aanvaardbaar kan worden geacht.

- De Raad stelt dat de indexeringswijze van de ontworpen heffing een aantal onduidelijkheden bevat. Er zal volgens de Raad immers nog nader moeten worden bepaald op basis van welke elementen en hoe “het gewogen gemiddelde van het elektriciteitsdistributienettarief per kilowattuur voor afnamen” moet worden berekend en hoe de weging dient te gebeuren. De ontworpen bepaling wordt in die zin verduidelijkt.
- De Raad merkt op dat in het ontwerpdecreet in het ontworpen hoofdstuk III van titel XIV de termen “heffingsjaar” en “aanslagjaar” door elkaar worden gebruikt en dat men beter slechts één uniforme term gebruikt wanneer hiermee hetzelfde jaar wordt bedoeld. Aan dit advies wordt gevolg gegeven en er wordt uniform de term “heffingsjaar” gebruikt.
- De Raad stelt dat er in het ontwerp geen termijn wordt bepaald waarbinnen het aanslagbiljet dient te worden verzonden, wat volgens de Raad zou betekenen dat er ook onredelijk lang mee zou kunnen worden gewacht. De Raad vraagt dan ook na te gaan of best ook niet een uiterste termijn van verzending wordt bepaald.

Er dient te worden opgemerkt dat ook in het kader van de Vlaamse Codex Fiscaliteit geen expliciete termijnen voor verzending van de aanslagbiljetten zijn opgenomen. Artikel 3.3.4.0.1 van het Besluit VCF stelt enkel dat “*zodra de kohieren uitvoerbaar verklaard zijn, aan de betrokken belastingschuldigen een aanslagbiljet [wordt] gezonden.*” Dat is dus geen concrete termijn, maar veronderstelt wel dat die redelijk is (“zo snel als mogelijk”). De regels op grond van titel III van de Vlaamse Codex Fiscaliteit hebben overigens aangaande deze ontworpen heffing een suppletief karakter (zie ook infra).

Het verzenden heeft overigens geen gevolg voor de wettigheid van de heffing. De belasting is geldig ingekohierd op de laatste dag van de termijn en het is onverschillig dat de ontvanger de aanslagbiljetten slechts enkele dagen later verzendt.⁹ De datum van uitvoerbaarverklaring van het kohier en niet die van de uitreiking van het aanslagbiljet, is van belang om uit te maken of de belasting binnen de wettelijke termijn werd gevestigd.¹⁰

Er is dan ook geen reden om een andere houding aan te nemen dan deze die generiek in het kader van de Vlaamse Codex Fiscaliteit wordt gehanteerd.

- De Raad stelt dat het ontworpen artikel 14.3.5, § 3, ertoe strekt de bepalingen van titel III van de Vlaamse Codex Fiscaliteit in beginsel van toepassing te maken op de nieuwe energieheffing. Het gaat volgens de Raad zowel om strafsancities als om administratieve sancties. De Raad stelt dat allicht in de ontworpen bepaling ook moet worden opgenomen dat dit is met uitsluiting van de sancties die in het Energiedecreet zelf worden bepaald.

De bestaande bepaling aangaande de administratieve geldboetes die de Vlaamse Belastingdienst op grond van artikel 13.5.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 kan opleggen, is beperkt tot de inbreuken op artikel 14.2.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, zodat hier geen samenloop kan zijn. Evenwel zal aan de ontworpen bepaling een kleine verduidelijking/nuance worden aangebracht waardoor er geen onduidelijkheid kan bestaan over de draagwijdte van deze bepaling ten opzichte van het Energiedecreet.

- De Raad geeft als slotopmerking op dat door de voorgestelde wijzigingen de structuur van titel XIV weinig coherent is en dat daarom hetzij het opschrift van hoofdstuk II, hetzij de

⁹ Cass., 4.6.1934, Van Elder Gebroeders, Pas. 1934, I, 296

¹⁰ Luik, 9.12.1932, Bertrand, Bull. 66, blz. 45; Brussel, 28.3.1934, VGN “G. Pelgrims et fils”, Bull.82, blz. 35; Gent, 9.1.1934, Spoorweg Mechelen-Terneuzen, Bull. 80, blz. 21; Gent, 6.1.1937, Thuysbaert, Bull. 137, blz. 24

volledige structuur van titel XIV moet worden aangepast aan een meer “logische schikking van de verschillende onderdelen”. Een dergelijke fundamentele aanpassing van de structuur van titel XIV zou echter neerkomen op het volledig herschrijven van die titel XIV, wat geen optie is. Daarom wordt verkozen om als verduidelijking het opschrift van hoofdstuk II aan te vullen.

3. AANPASSINGEN AAN HET ONTWERP VAN DECREET “HOUDENDE WIJZIGING VAN HET ENERGIEDECREET VAN 8 MEI 2009, WAT BETREFT DIRECTE LIJNEN EN DIRECTE LEIDINGEN”

Aan het ontwerp van decreet “houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen” worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- In het ontworpen artikel 4.5.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 worden de volgende wijzigingen en aangebracht:
  - o Er wordt verduidelijkt dat het niet alleen de aanleg is maar ook het beheer van een directe lijn of directe leiding die onder het toepassingsgebied valt. Aangezien er in het ontworpen artikel al over een beheerder wordt gesproken was dit enigszins inherent aan de bepaling maar dit wordt thans voor de juridische duidelijkheid ook in de tekst geëxpliciteerd.
  - o Conform de opmerking van de Raad van State uit voetnoot 4 van het advies wordt in zowel paragraaf 1 als paragraaf 2 uniform de zinsnede “om elektriciteit of aardgas te leveren” gehanteerd.
  - o Conform de opmerking van de Raad wordt het ontworpen artikel 4.5.1, §2, derde lid, 2° geschrapt. Er wordt in de memorie van toelichting verduidelijkt dat in zo een geval de aanvraag houdende het verkrijgen van een toelating onontvankelijk is.
- Het opschrift van hoofdstuk II, titel XIV van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt op basis van het advies van de Raad aangepast.
- In het ontworpen artikel 14.3.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt de indexeringsformule verduidelijkt en wordt ook opgenomen hoe het gewogen gemiddelde moet worden berekend.
- In het ontworpen artikel 14.3.4 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt, naar analogie met wat in de overgangsmaatregel uit het ontworpen artikel 15.3.5/7 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 reeds is voorzien, bepaald dat ten einde de installatie van een meter die ten behoeve van de heffing toelaat de elektriciteit die in de directe lijn geïnjecteerd wordt te meten mogelijk te maken de VREG de elektriciteitsdistributienetbeheerders hiervoor de nodige informatie bezorgt.
- In de ontworpen artikelen 14.3.4 en 15.3.5/7 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt bepaald dat de kost van de meter die wordt gebruikt voor de meting van de hoeveelheid stroom die in de directe lijn wordt geïnjecteerd en de plaatsing ervan ten laste is van de beheerder van de directe lijn. Het kan immers niet de bedoeling zijn dat dergelijke specifieke niet-netgebonden kost wordt gesolidariseerd over alle netgebonden afnemers.
- In het ontworpen artikel 14.3.5 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt, naar aanleiding van het advies van de Raad, de term “aanslagjaar” overal vervangen door de term “heffingsjaar”.
- In het ontworpen artikel 15.3.5/7 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt een kleine wijziging aangebracht zodat het begrip “elektriciteitsdistributienetbeheerder” uniform wordt gebruikt in de plaats van zowel de begrippen “elektriciteitsdistributienetbeheerder” als “distributienetbeheerder”, wat immers ook de aardgasdistributienetbeheerder omvat, door elkaar.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er worden aan het ontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een weerslag hebben op de begroting van de Vlaamse overheid.

5. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Er worden aan het ontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een weerslag op de lokale besturen hebben.

6. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er worden aan het ontwerp van decreet geen wijzigingen aangebracht die een impact op de lopende processen en activiteiten van de Vlaamse overheid hebben.

7. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet “houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen” (bijlage 1), en de bijhorende memorie van toelichting (bijlage 2);
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, te gelasten het ontwerp van decreet “houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen”, zoals opgenomen als bijlage 1 en 2, in naam van de Vlaamse Regering in te dienen bij het Vlaams Parlement.

Bart TOMMELEIN
Viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie

Bijlagen:

1. het ontwerp van decreet “houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft directe lijnen en directe leidingen”;
2. de bij het ontwerpdecreet horende memorie van toelichting;
3. het advies van de Raad van State nr. 63.589/3 van 26 juni 2018.